

KLÍMABARÁT TELEPÜLÉSEK SZÖVETSÉGE

Székesfehérvár, 2020. szeptember 16.

**KLÍMAVÁLTOZÁS:
FÓKUSZBAN A VÍZ,
VÍZMEGTARTÁS MAGYARORSZÁGON**

Szöllősi-Nagy András

**Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest
Sustainable Water Futures Program**

HIPOTÉZIS:

**A KLÍMAVÁLTOZÁS A
VÍZRŐL SZÓL**

**MI A HELYZET
GLOBÁLISAN
REGIONÁLISAN
ÉS
LOKÁLISAN?**

SZALAGCÍM !!!!!

VÁLTOZIK A KLÍMA !!!

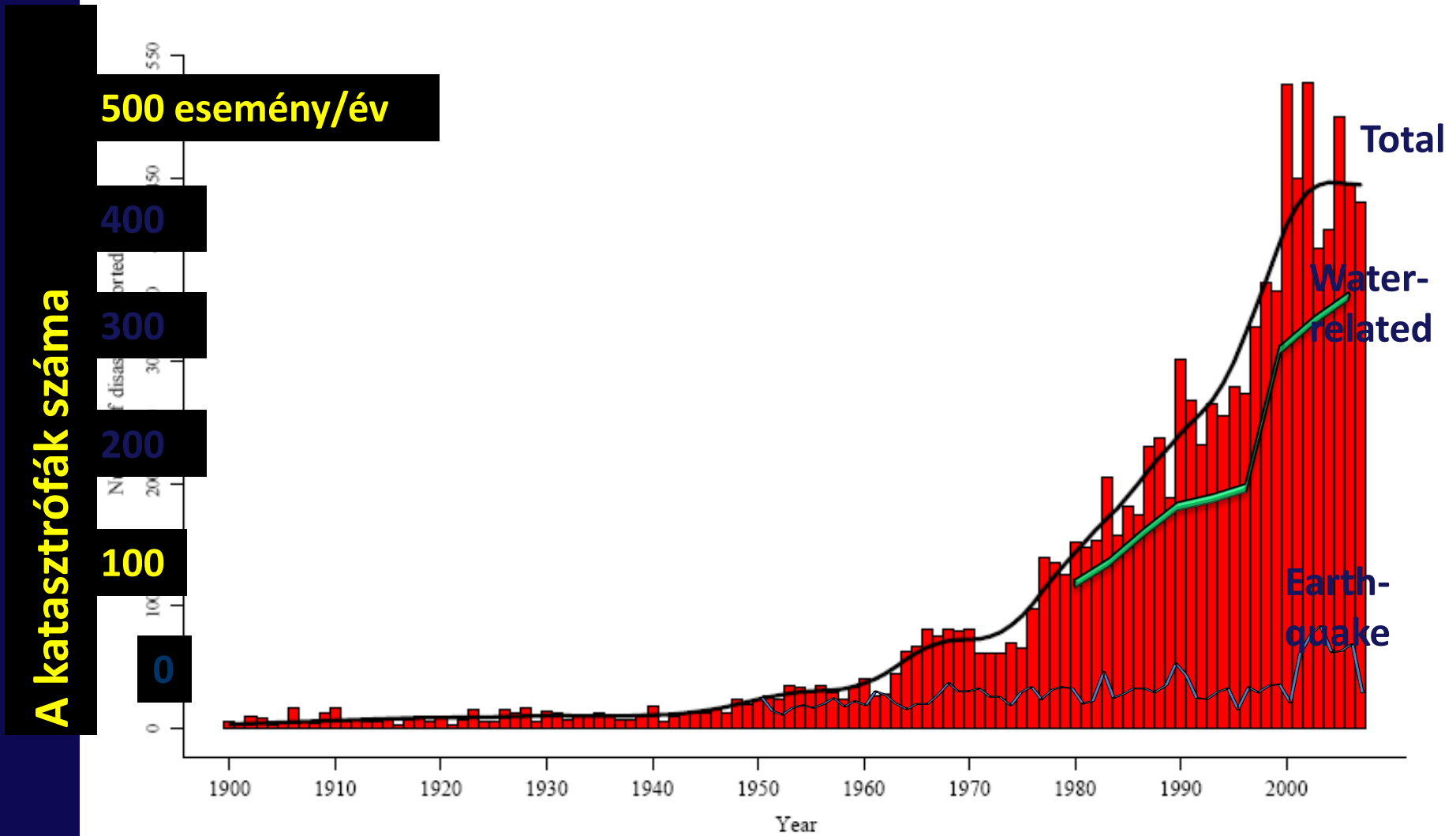
(UHUM, MÁR 4 MILLIÁRD ÉVE ...)

NEGATÍV HATÁS

Természeti katasztrófák száma 1900 és 2007 között

A katasztrófák száma

500 esemény/év

400

300

200

100

0

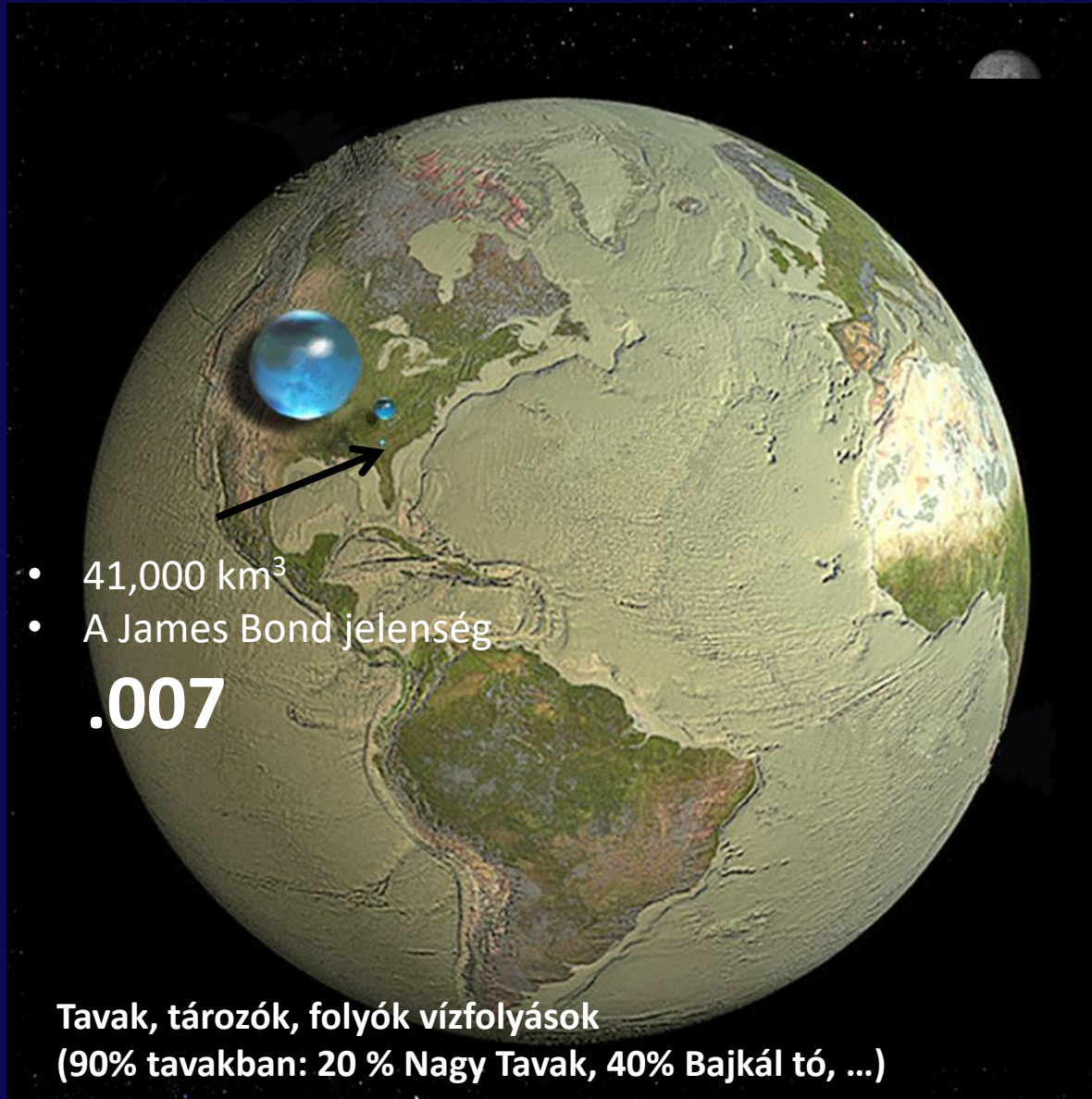
Total

Water-related

Earthquake

EM-DAT: The OFDA/CRED International Disaster Database - www.emdat.be - Université Catholique de Louvain, Brussels - Belgium

A Föld vizeinek eloszlása: 97.5 vs. 2.5 %

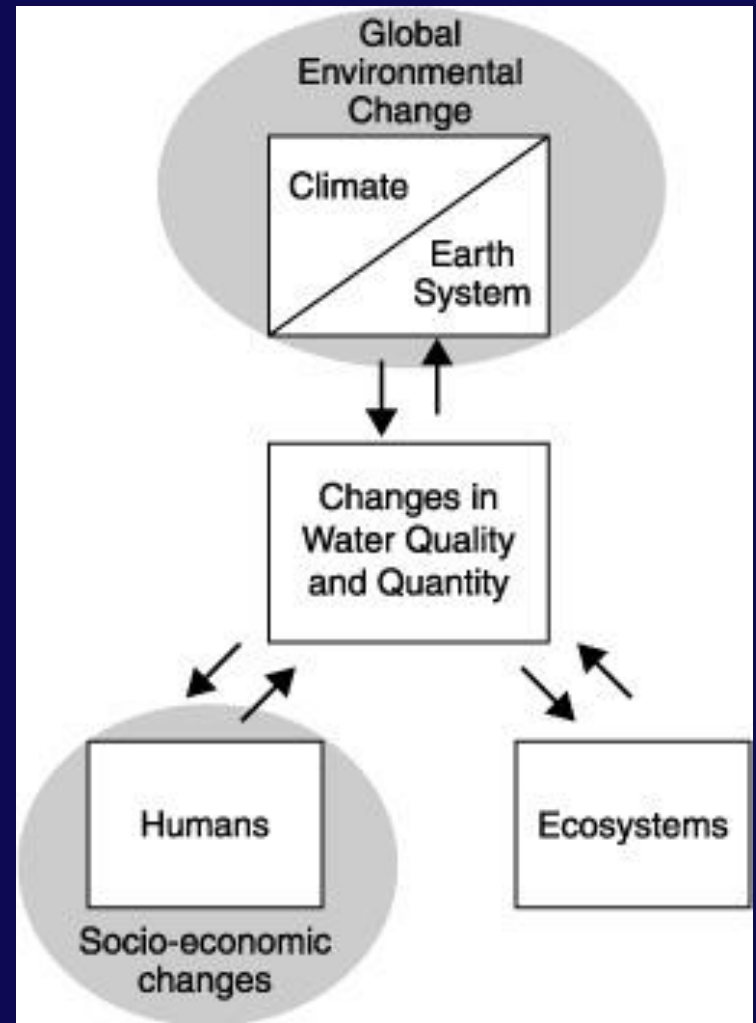

A GLOBÁLIS VÍZKÖRFOLYAMAT

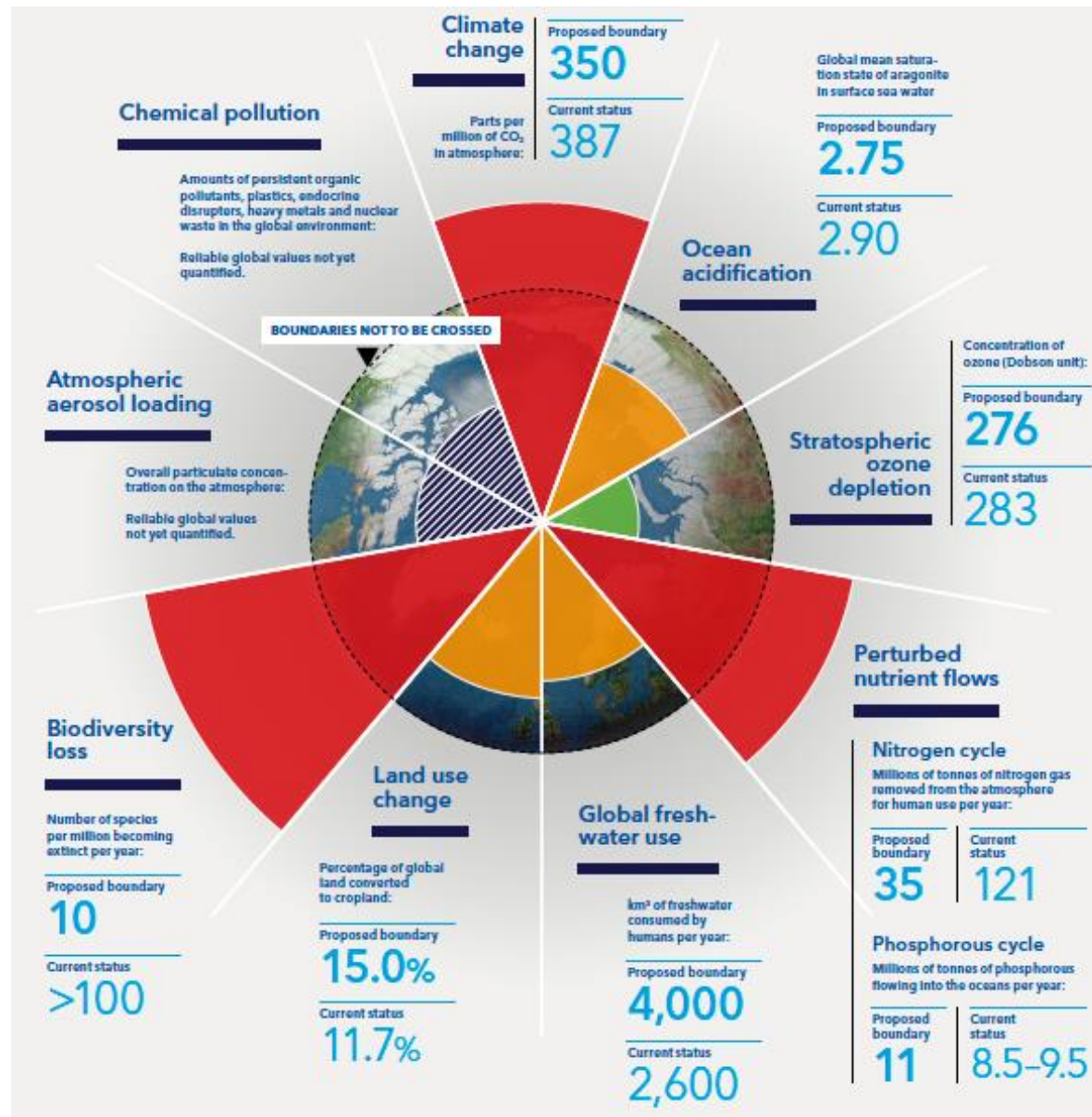
- A hidrológiai **ciklus** összeköti a planetáris rendszerek elemeit
- Erős kölcsönhatások
- Egy rész változása “végigfut” az egész rendszeren

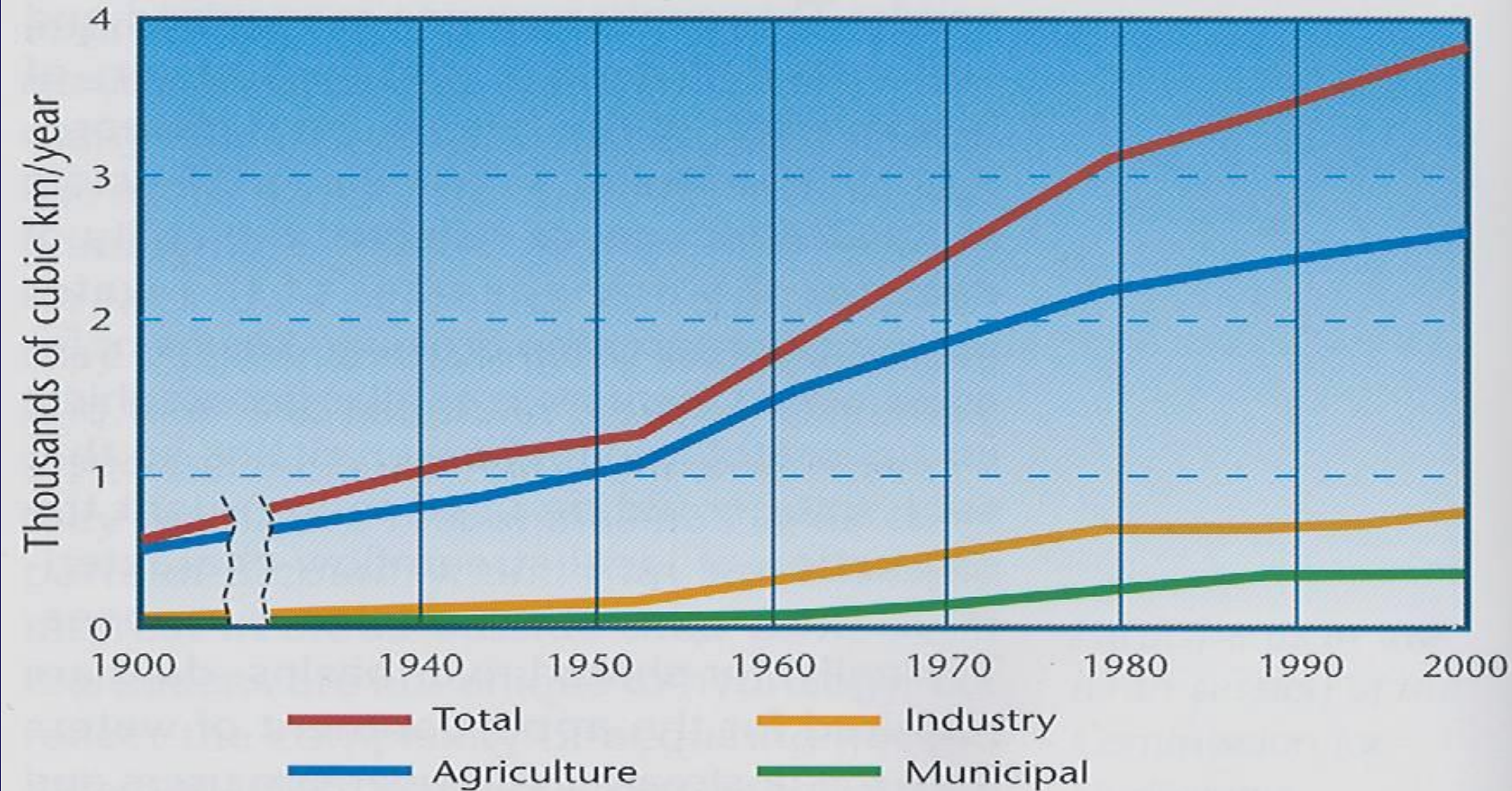
Planetáris határok

- **Areas where we have exceeded the boundaries and are continuing to move further beyond them.**
- **Areas where we are still below the boundary values, but are moving towards them.**
- **Area where international political agreements have allowed us to start moving away from a boundary - in the correct direction.**
- **Areas where no boundary values were established.**

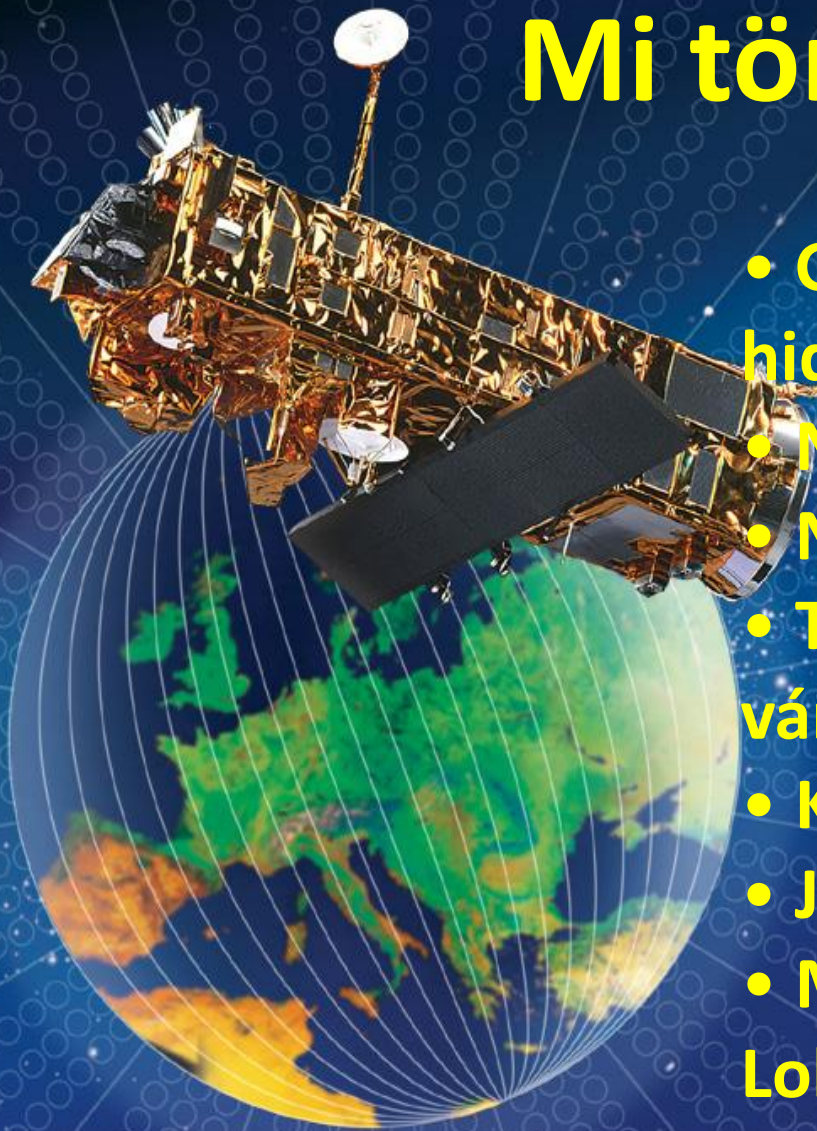

(Rockström, et al., Nature, 2009, DNV GL Report 2014)

A VÍZHASZNÁLAT NEM FENNTARTHATÓ TRENDJE [1000 KM³/ÉV]

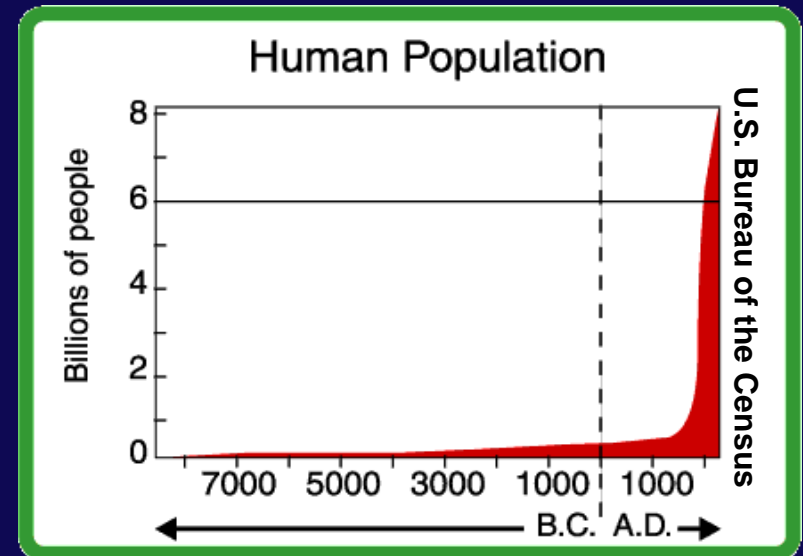
Mi történik?

- Gyorsulóban a hidrológiai körfolyamat?
- Növekvő kockázat?
- Növekvő sebezhetőség?
- Több katasztrófa várható?
- Kevesebb víz fejenként?
- Jön a vízkrízis?
- Milyen krízis? : Globális? Lokális?
- Minek a krízise? A vízé? Az intézményeké?

A globális változások fő okai:

- A népesség növekedése, migrációja és kor-szerkezete
- Geo-politikai változások
- Kereskedelem (virtuális víz), támogatások
- Technológiai váltások
- Klímaváltozás

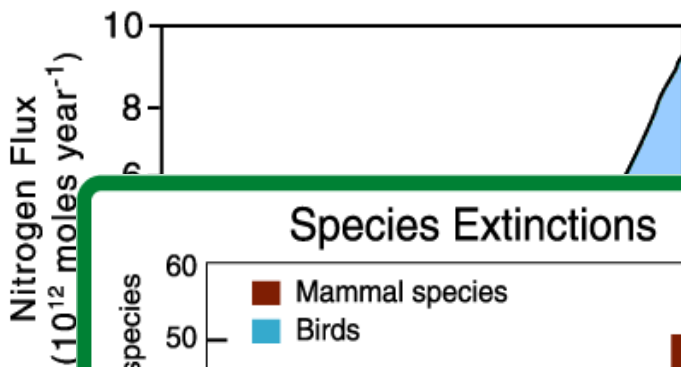

A globális változás hatásai

- A globális változás több, mint klímaváltozás
- A változásnak környezeti **ÉS** társadalmi dimenzió vannak
- A változás valóban globális méretű

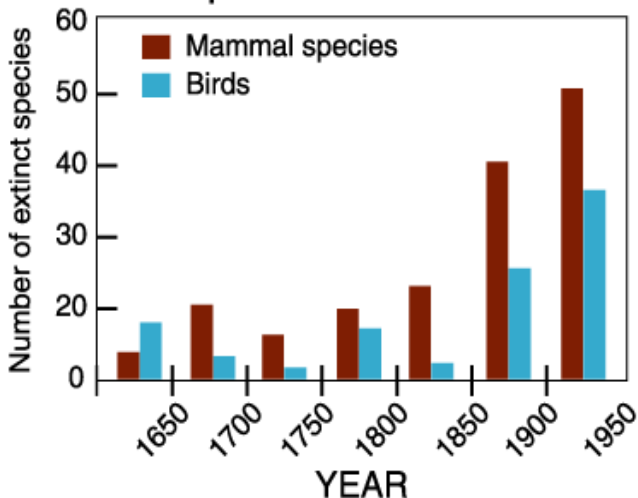
Például:

Nitrogen Flux to Coastal Zone

Mackey

Species Extinctions

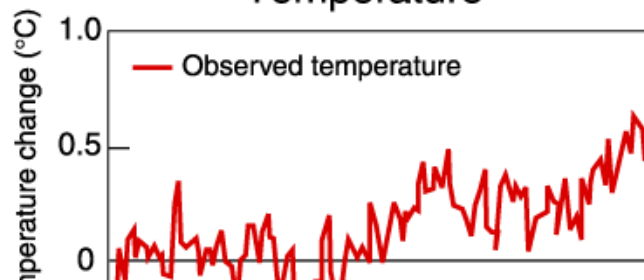
Reid & Miller (1989)

CO₂ concentration (μL/L)

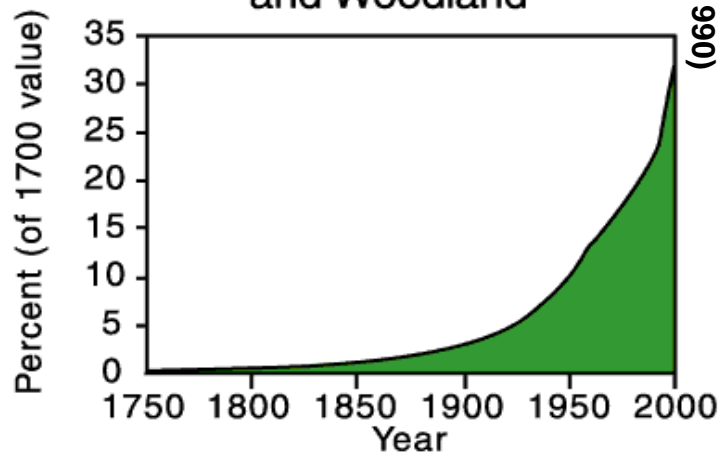

NOAA

Temperature

Loss of Tropical Rain Forest and Woodland

Richards (1991), WRI

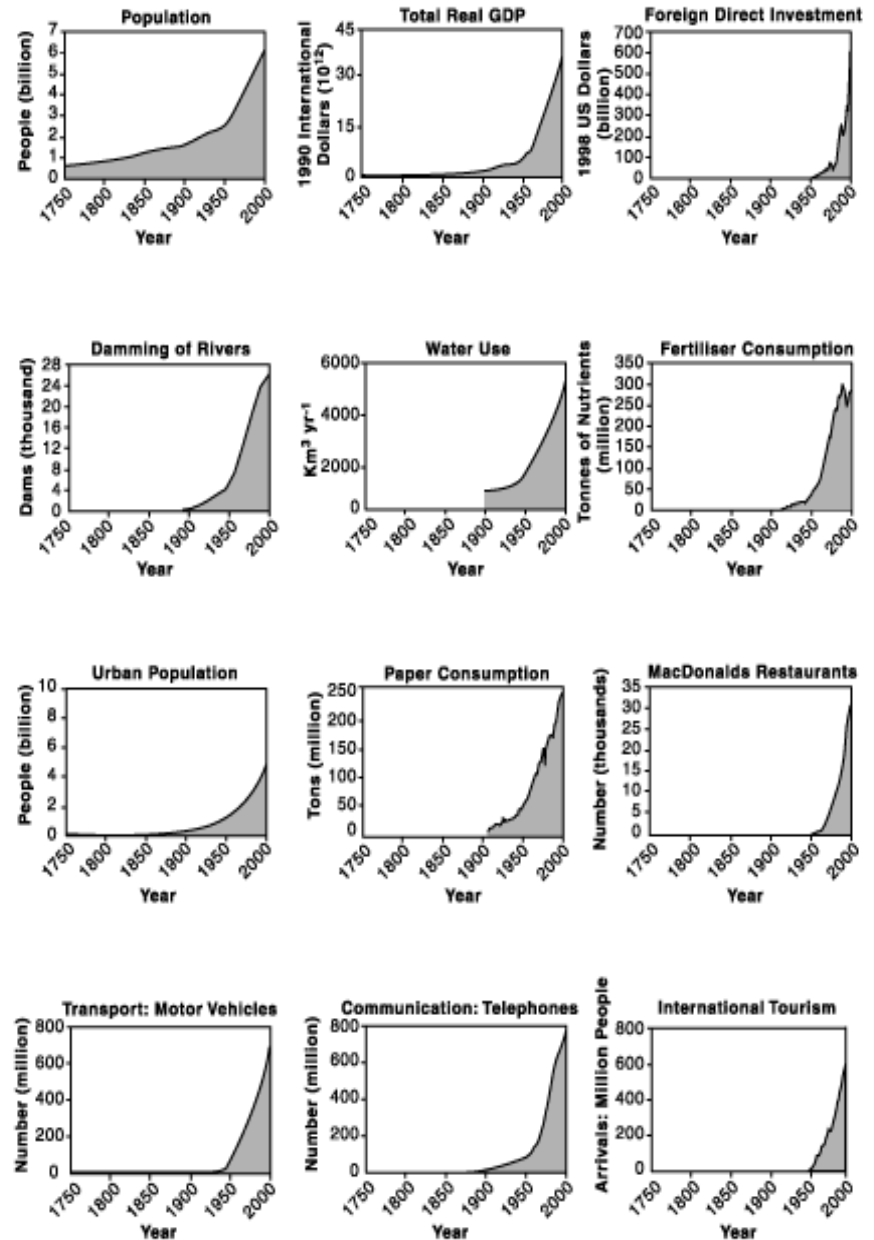
1920 1940 1960 1980 2000

Vitousek (1994)

YEAR

Úgy tűnik, hogy minden EXPONENCIÁLIS

Ha ez igaz, akkor a
stacionaritásnak
vége.

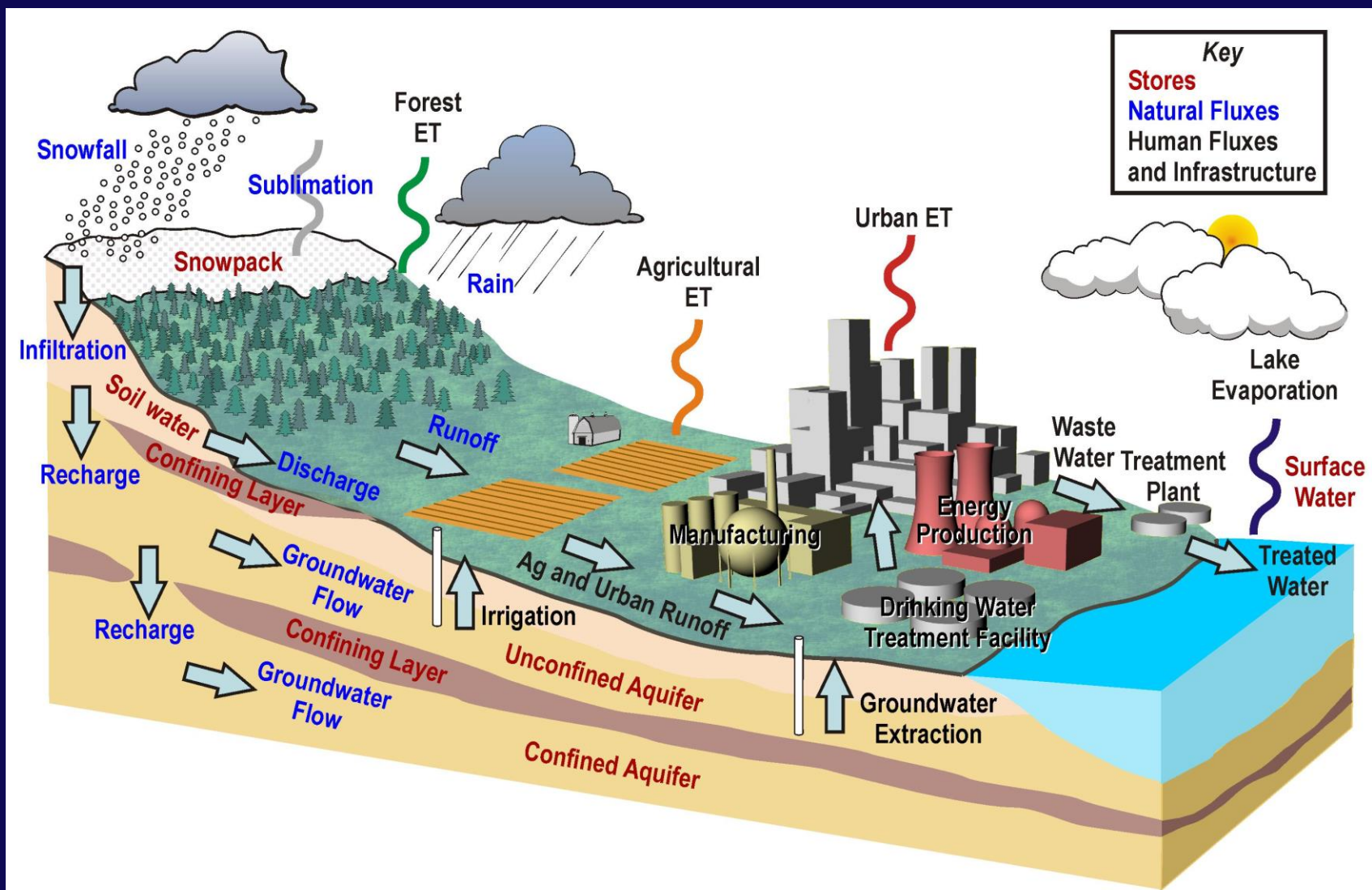
**Ha a stacionaritásnak vége, azaz
a jövő nem olyan lesz, mint a múlt,**

akkor mi tehát a **MÉRTÉKADÓ** helyzet??

(Mi az, hogy 100-éves árvíz?)

(A prágai metró esete 2002-ben ...)

Az ANTROPOCÉN mindent megváltoztatott

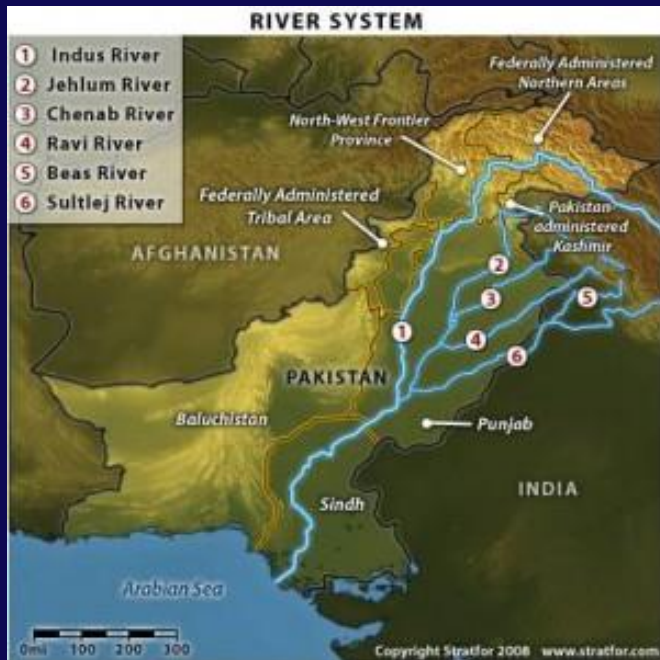
Tényleg gyorsulóban a hidrológiai körfolyamat?

PIERRE MORELL:

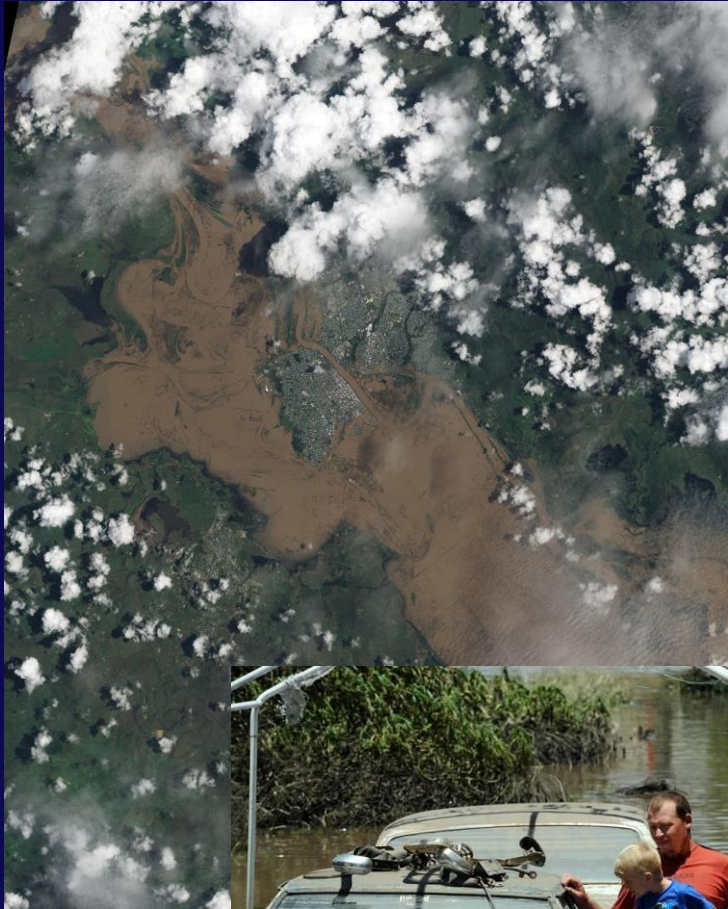
- Ha nem, akkor nincs klímaváltozás
- Ha igen, akkor van

Pakisztán (Augusztus, 2010)

Ausztrália (Január, 2011)

AFP

Brisbane suburbia ...

VILLÁMÁRVIZEK ÁZSIÁBAN

**2018. OKTÓBER 18: DÉL-FRANCIAORSZÁG,
Aude département
126 TELEPÜLÉS VILLÁMÁRVÍZ
14 HALOTT, 75 SÚLYOS SEBESÜLT**

EGY NAP ALATT LEESETT A HÉT-HAVI CSAPADÉK ...

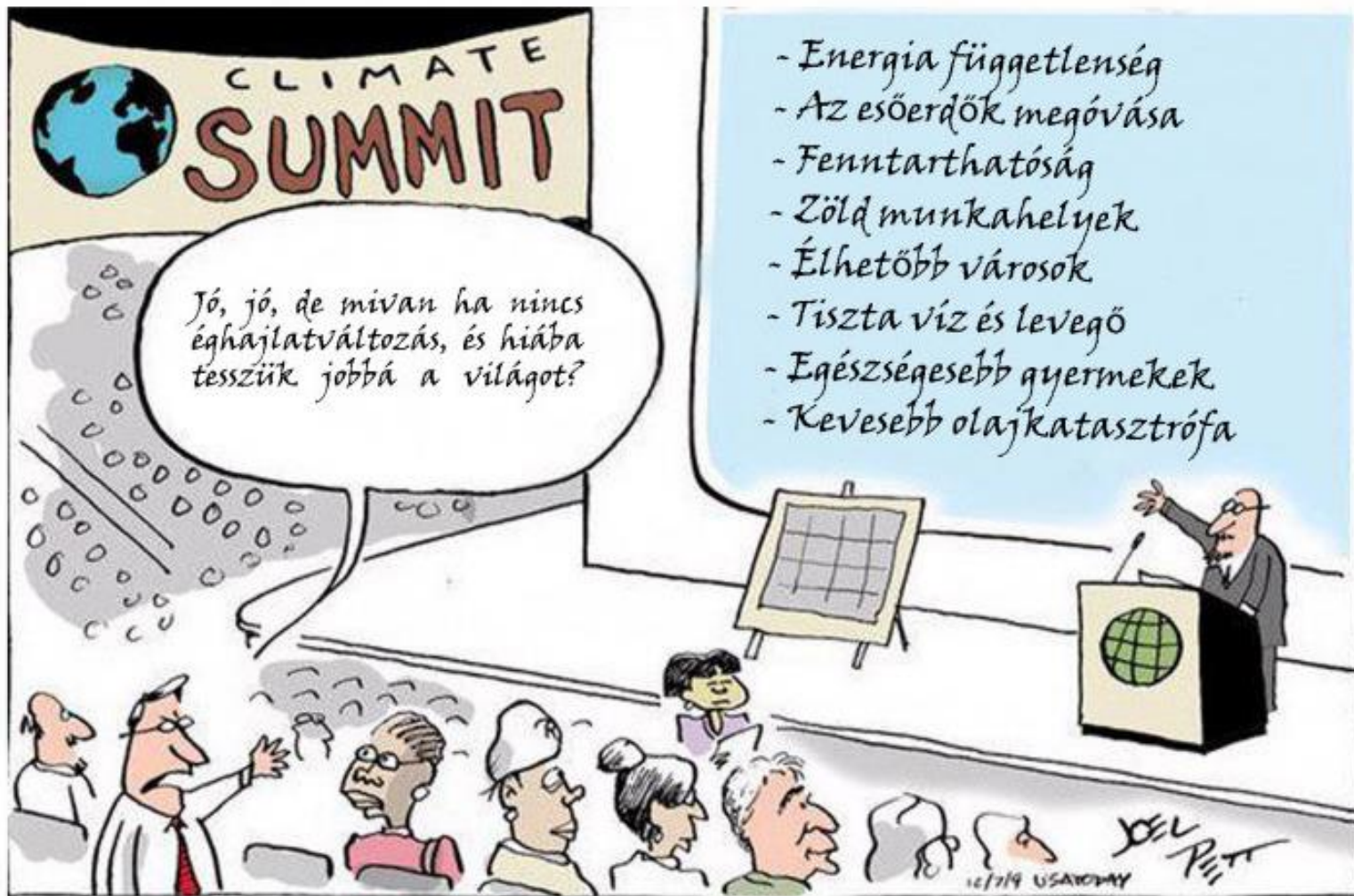

I DON'T BELIEVE IN
GLOBAL WARMING

“NEM HISZEK A GLOBÁLIS FELMELEGEDÉSSEN”

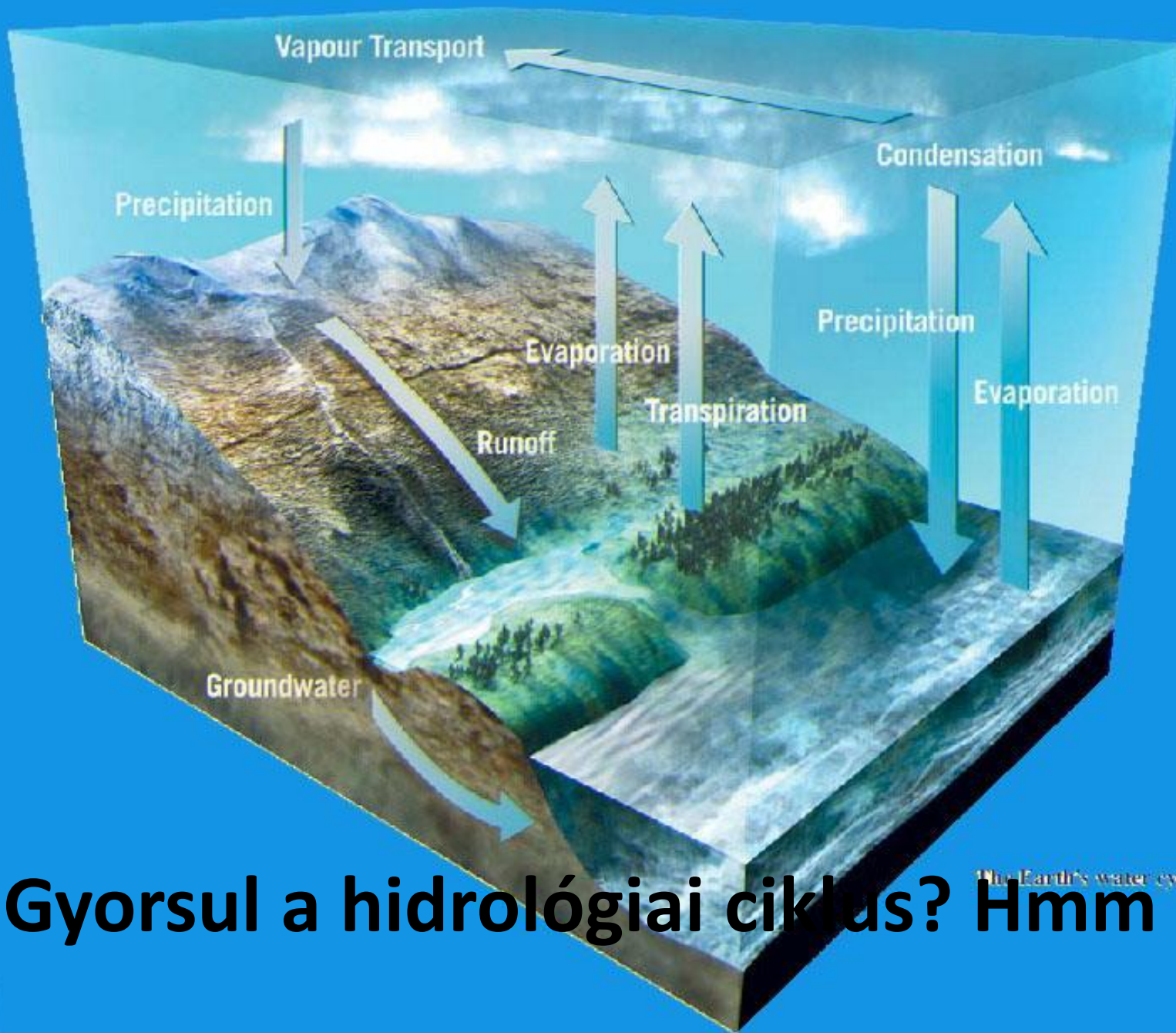
NÖVEKVŐ GYAKORISÁGÚ ÉS TARTÓSSÁGÚ ASZÁLYOK

TRUMP VS SCIENCE

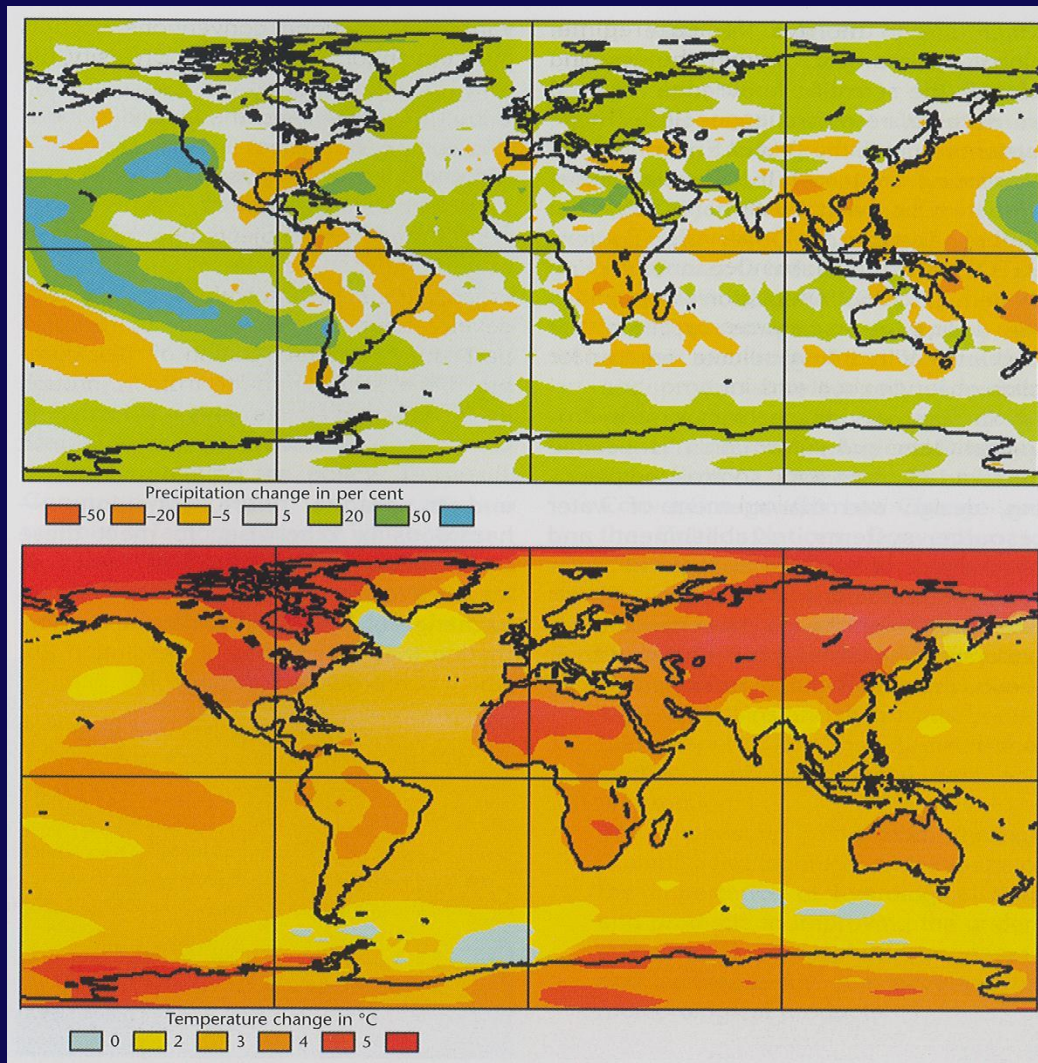

The Earth's water cycle

Gyorsul a hidrológiai ciklus? Hmm ...

NINCS SOK OKUNK OPTIMIZMUSRA

Klímaszcenáriók: tényleg rosszabb lesz?

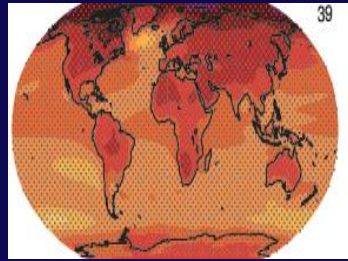
A várható globális és európai melegedés mértéke (évi átlag)

Referencia-időszak: 1986–2005

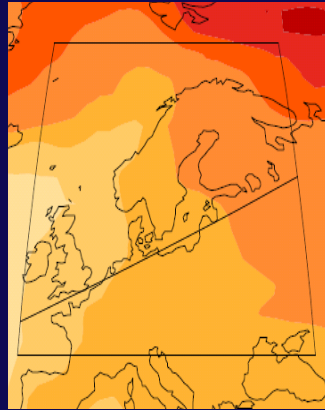
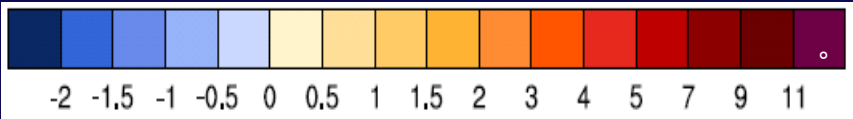
Optimista forgatókönyv

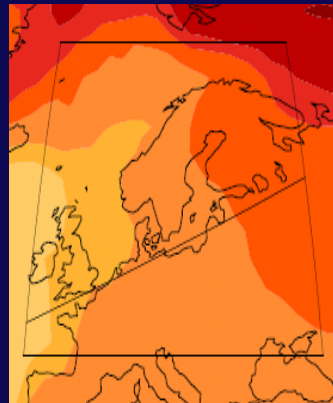
Pesszimista forgatókönyv

2081–2100

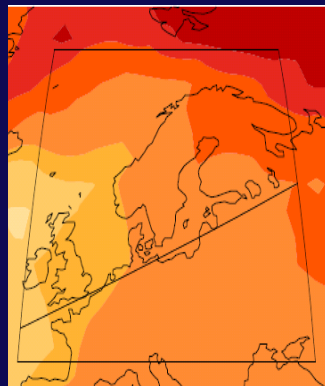

2046–2065

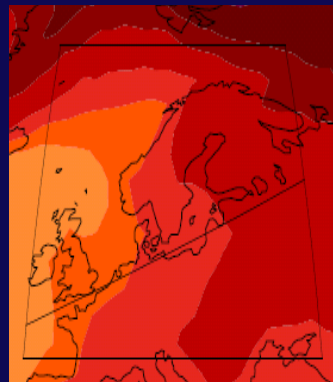

Optimista forgatókönyv

Pesszimista forgatókönyv

2081–2100

2046–2065:

- nagyobb melegedés: északi poláris területeken, kontinens belsejében

2081–2100:

- jelentős a különbség a forgatókönyvek között

- nagyobb melegedés:

- kontinentális területeken Európában:
DNY–ÉK irányú növekedés

A permafroszt területek olvadása, metánrobbanások óriás kráterei (Batagajka, Szibéria; Jamal-félsziget, Kanada)

Metánrobbanások keletkezése:
a fagyott metánhidrát elolvad,
a föld alatt kumulálódik,
majd berobban

A kráter alján 9,6% a
metánkoncentráció, ami
a légköri koncentráció
50 000-szerese.

Műholdakról
7000
robbanás előtti kúp azonosítható
be

A metán
25-ször agresszívabb
üvegházhatású gáz,
mint a szén-dioxid

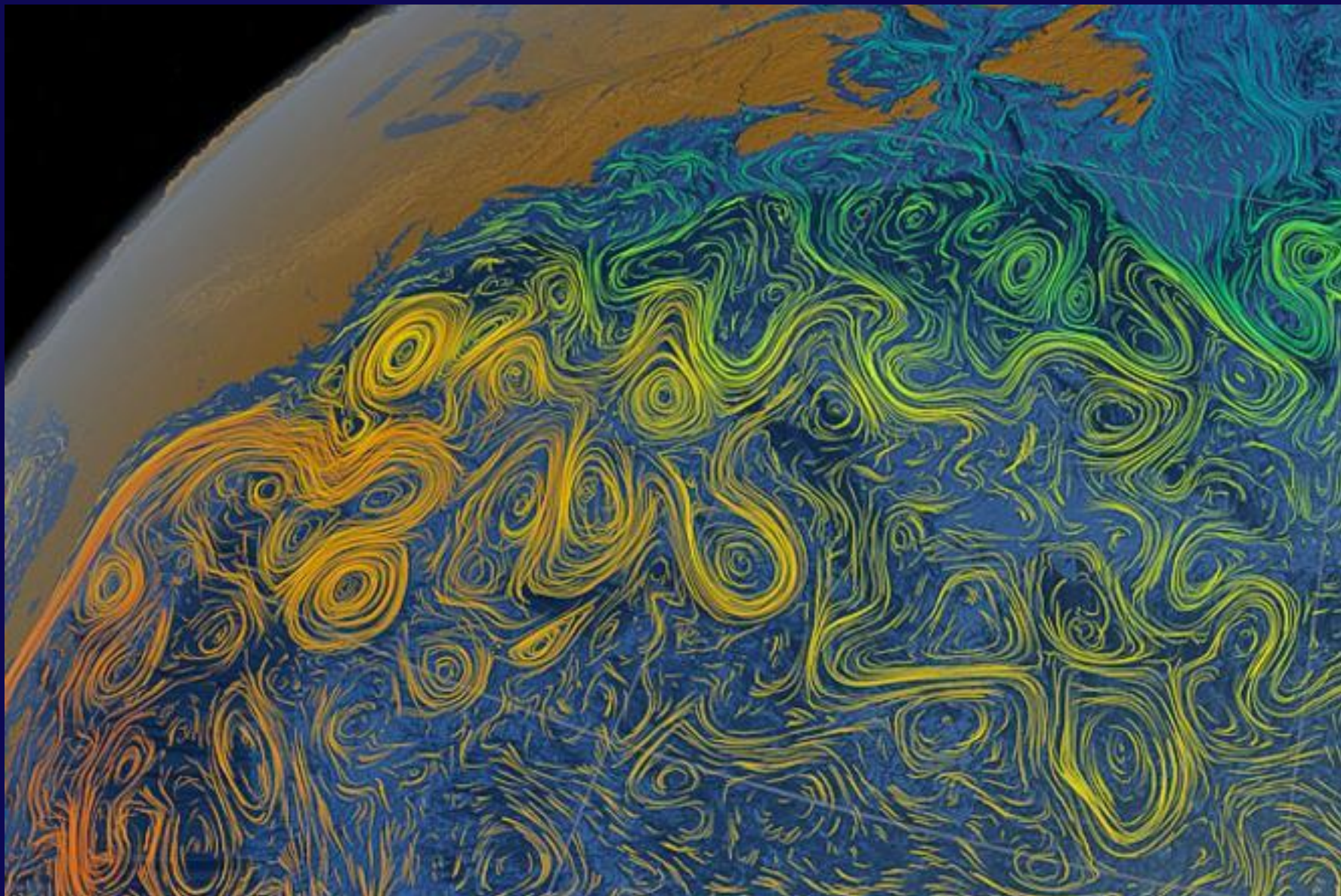

Permafroszt olvadás

Metánhidrát olvadás a tavak, folyók alatt

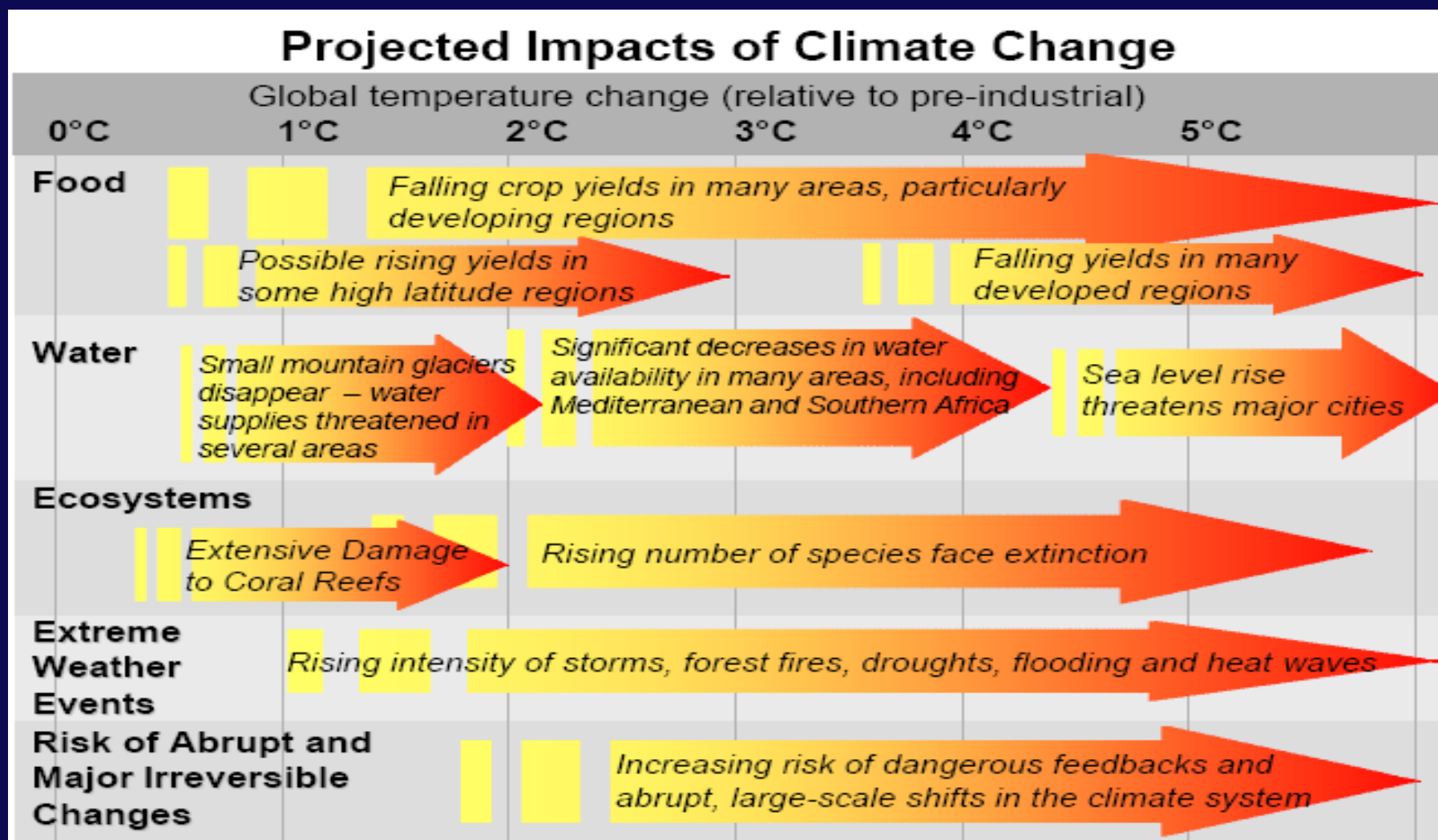

Édesvizek (tavak, folyók) belobbanása az olvadó permafroszt területeken

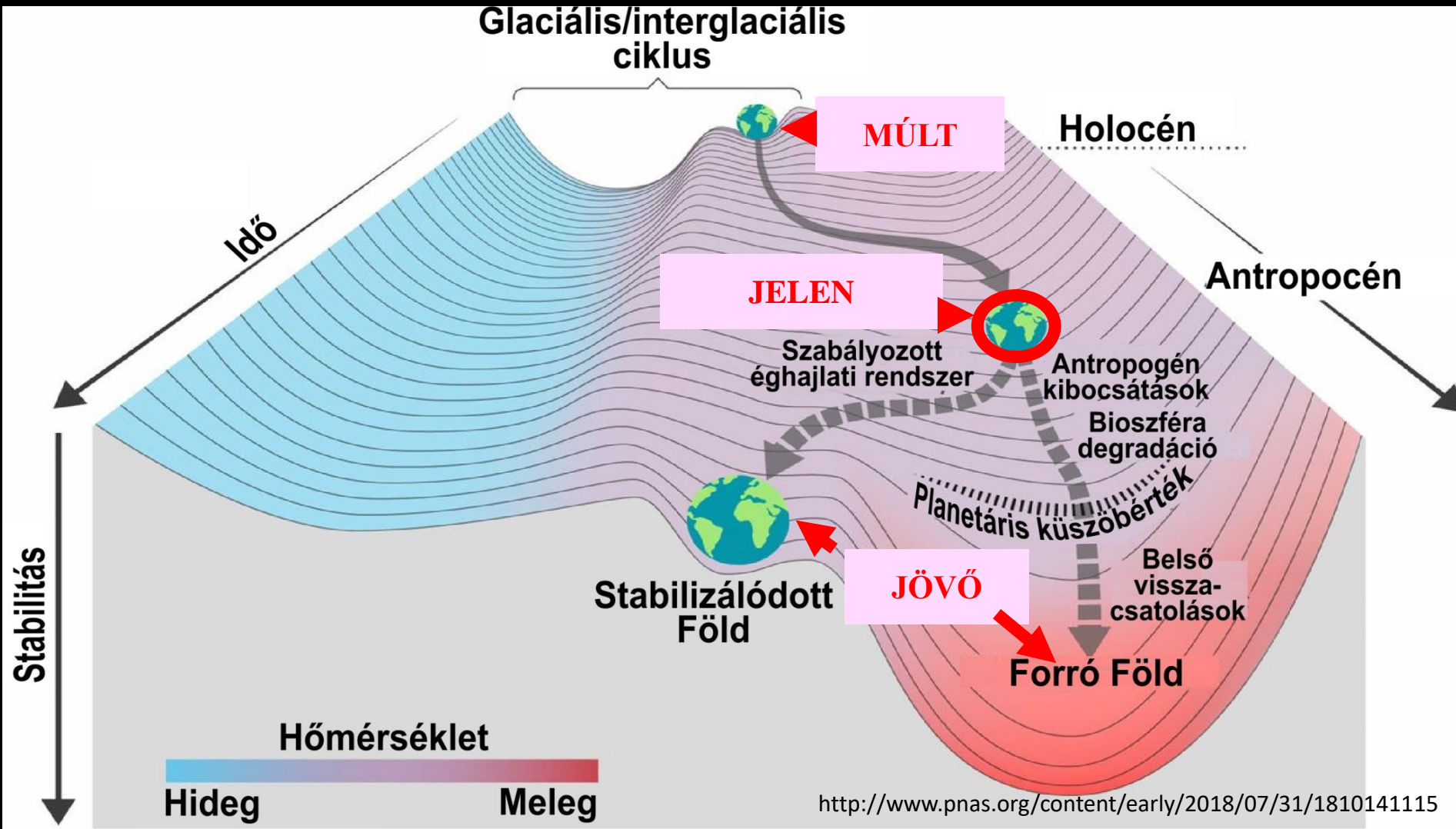
A Golf-áramlat a NASA tengerfelszín-térképén

A KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSSAL VAN KÖRNYEZETÜNKRE, TÁRSADALMUNKRA ÉS KULTÚRÁNKRA

(Source: IPCC)

Az éghajlati rendszer alakulása a legutolsó glaciális/interglaciális ciklustól a jelenlegi antropocén időszakig, s a jövőbeli lehetőségek

A MAI DÖNTÉS A JÖVŐ ÉVEZREDEINEK MEGHATÁROZÓJA

(forrás: Proceedings of the National Academy of Sciences)

MIT KELL TEGYÜNK?

**MEG KELL ERŐSÍTŚÜK
RENDSZEREINK
REZILIENCIÁJÁT**

ADAPTÁCIÓ

REZILIENCIA

ADAPTÍV VÍZGAZDÁLKODÁS

ADAPTÁCIÓS VÁLASZTÁSOK:

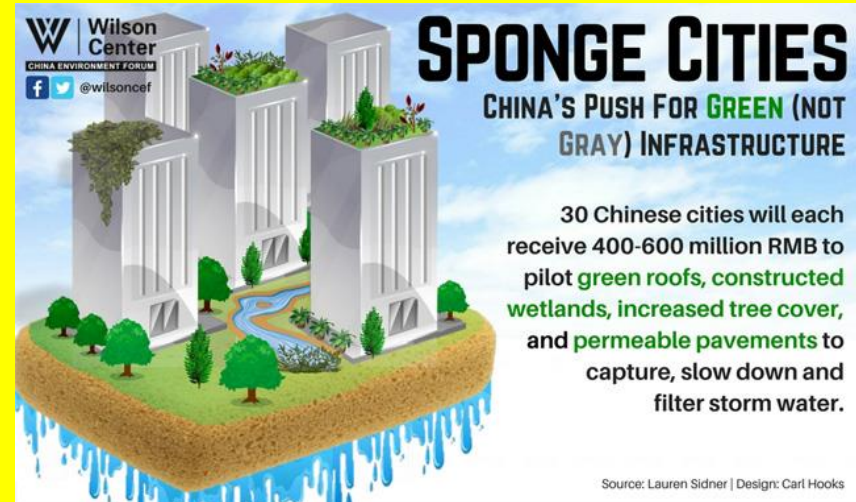
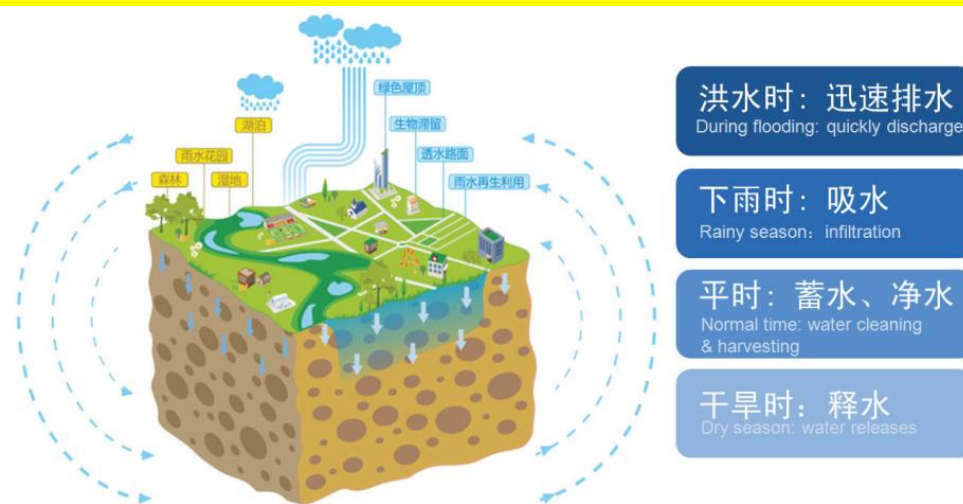
- **HARD vs SOFT ENGINEERING
(ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSOK)**
- **TÖBB TÁROZÁS**
- **TÖBB VÍZERŐ**
- **TÖBB FELSZÍNALATTI VÍZ HASZNOSÍTÁS**
- **TÖBB BELVIZI HAJÓZÁS**
- **TÖBB TÖBBCÉLÚ VÍZGAZDÁLKODÁSI
RENDSZER**
- **INTEGRÁLT VÍZGAZDÁLKODÁS /
INTÉZMÉNYRENDSZER**
- **“JÓ KORMÁNYZÁS”**

ELLENTMONDÁS-KUPAC

ADAPTÁCIÓS VÁLASZTÁSOK A TELEPÜLÉSI VÍZGAZDÁLKODÁSBAN: PARADIGMAVÁLTÁS

- SMART városi rendszerek
- FELSZÍNALATTI VIZEK MESTERSÉGES
UTÁNPÓTLÁSA
- TELEPÜLÉSI ZÁPORTÁROZÓK
- SZIVACS TELEPÜLÉSEK

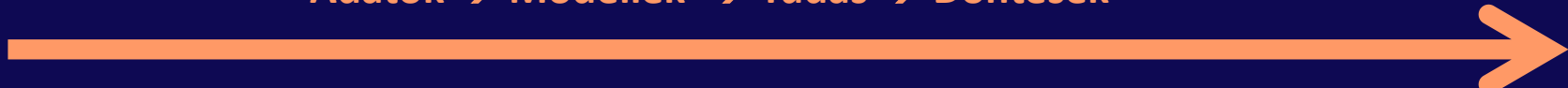
AZ EMBERISÉGNEK TÖBB TÁROZÓTÉRRE LESZ SZÜKSÉGE

**A TÁROZÁS A
VÍZ/ENERGIA/ÉLEMISZER-BIZTONSÁG
KÖZÖTTI KAPOCS**

**HA NEM MÉRED,
NEM TUDOD KEZELNI**

Hidroinformatika: az információ áramlása

Adatok → Modellek → Tudás → Döntések

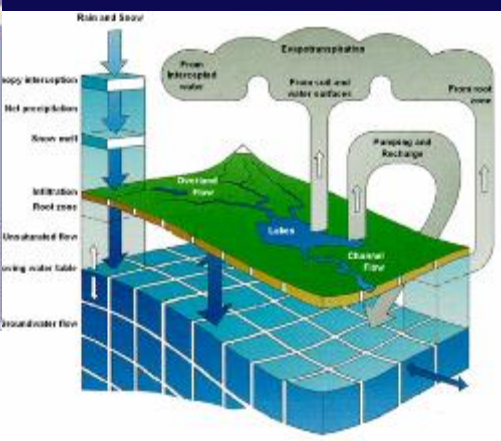
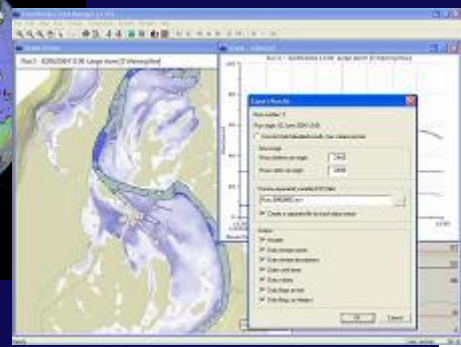
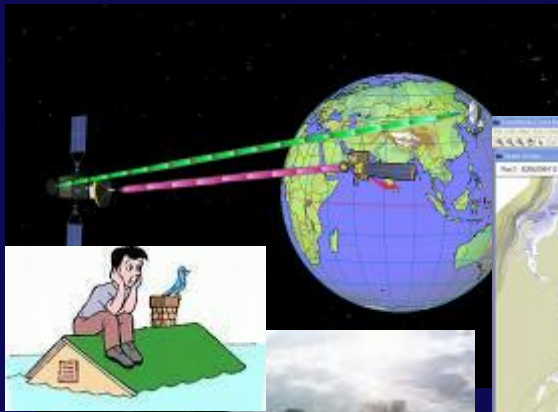
Észlelés, monitoring

Numerikus időjárás-előrejelző modellek

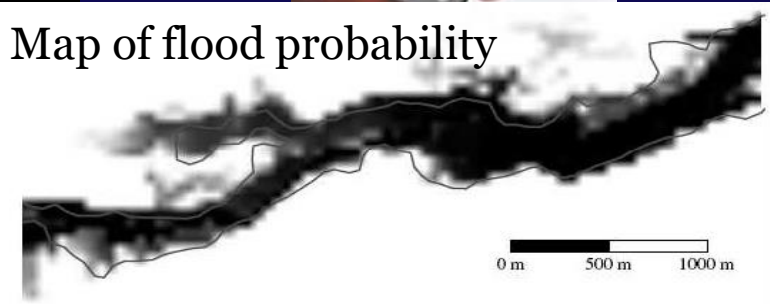
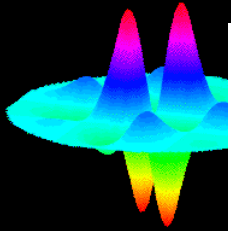
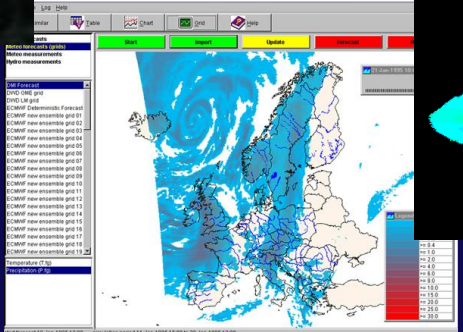
Adat modellezés, integráció hidrológiai és hidraulikai modellekkel

Hozzáférés a modell eredményekhez

Döntés-támogatás

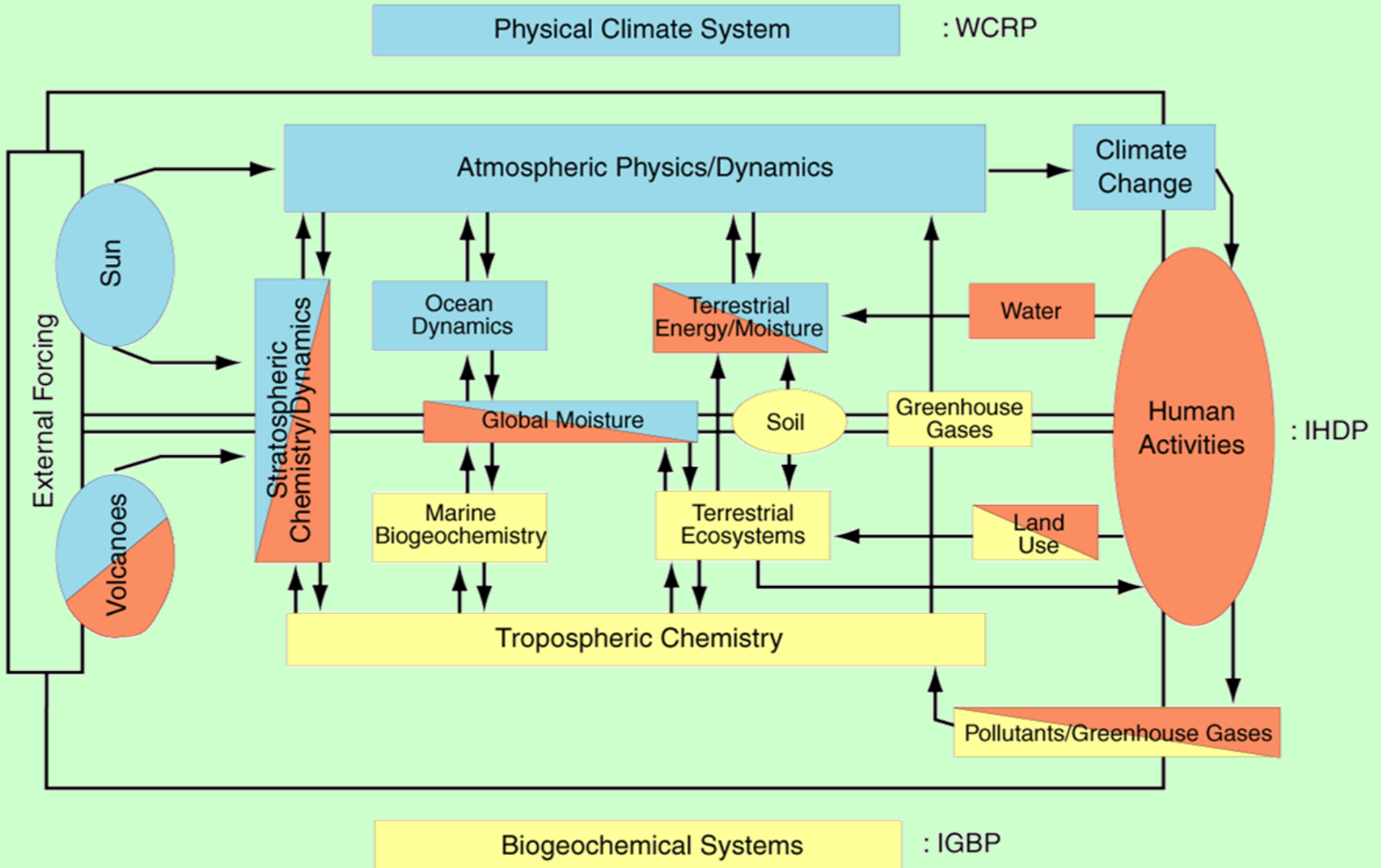

Simulation of Delt-FEWS for an European Flood Forecasting System (EFFS), showing forecast precipitation over Europe for the 1995 event imported from the Danish Meteorological Institute

(Forrás: D. Solomatine)

A planetáris rendszer: a fizikai, biogeokémiai és humán komponensek kapcsolódása

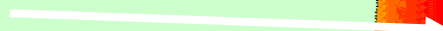

KLÍMASZCENÁRIÓK

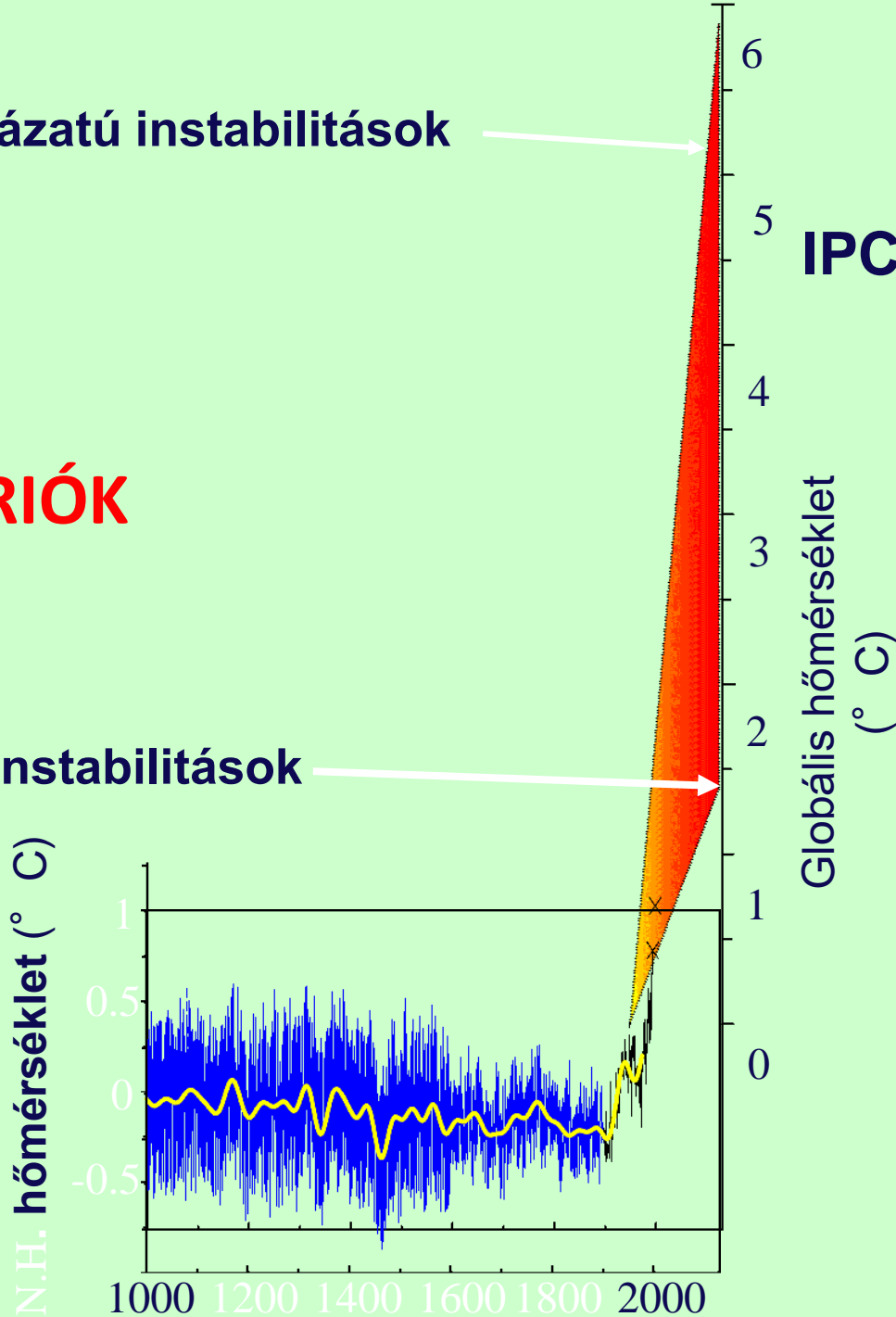
Magas kockázatú instabilitások

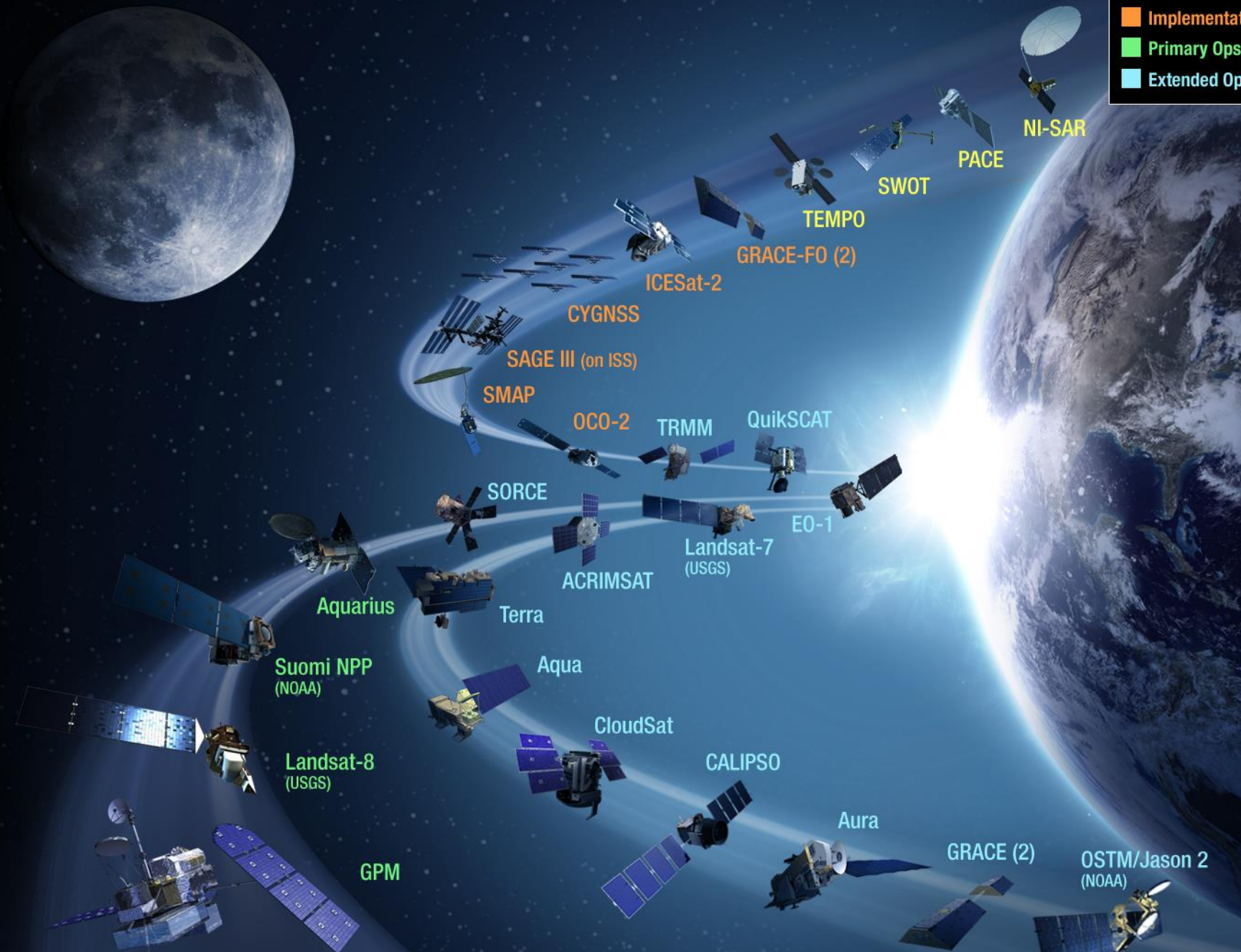
Magas kockázatú instabilitások

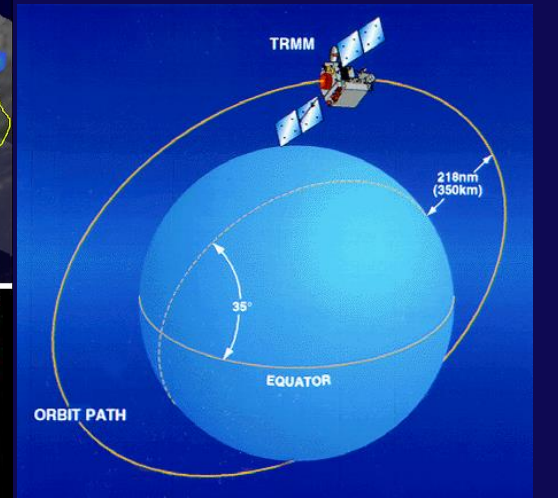
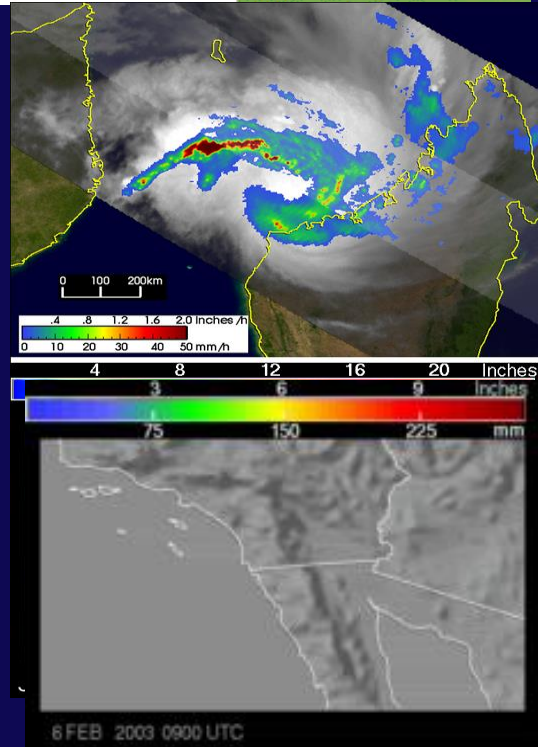
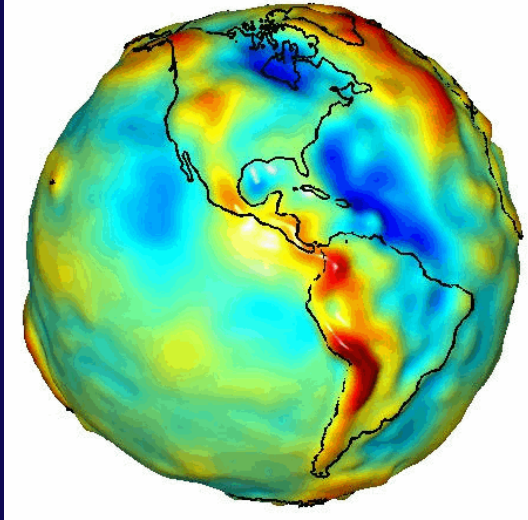
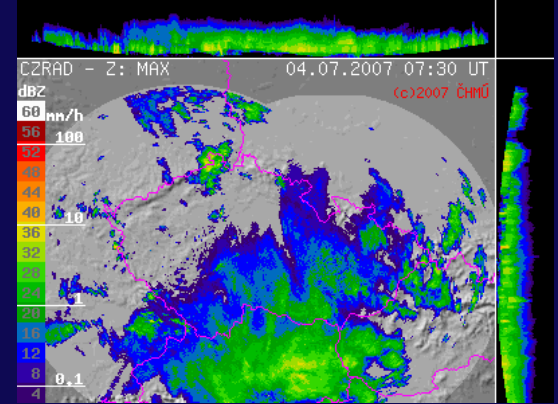
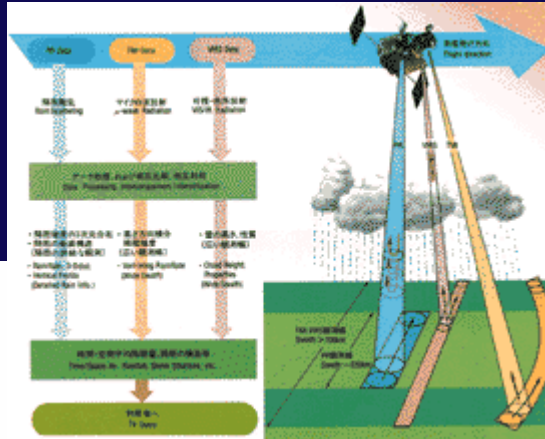
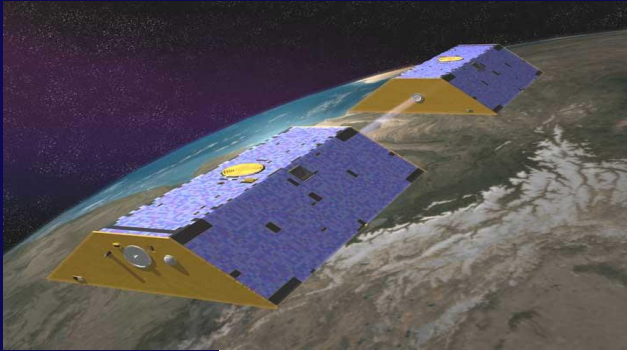
IPCC projekciók
2100-ra

- Formulation
- Implementation
- Primary Ops
- Extended Ops

Távérzékeléssel nyert adatok

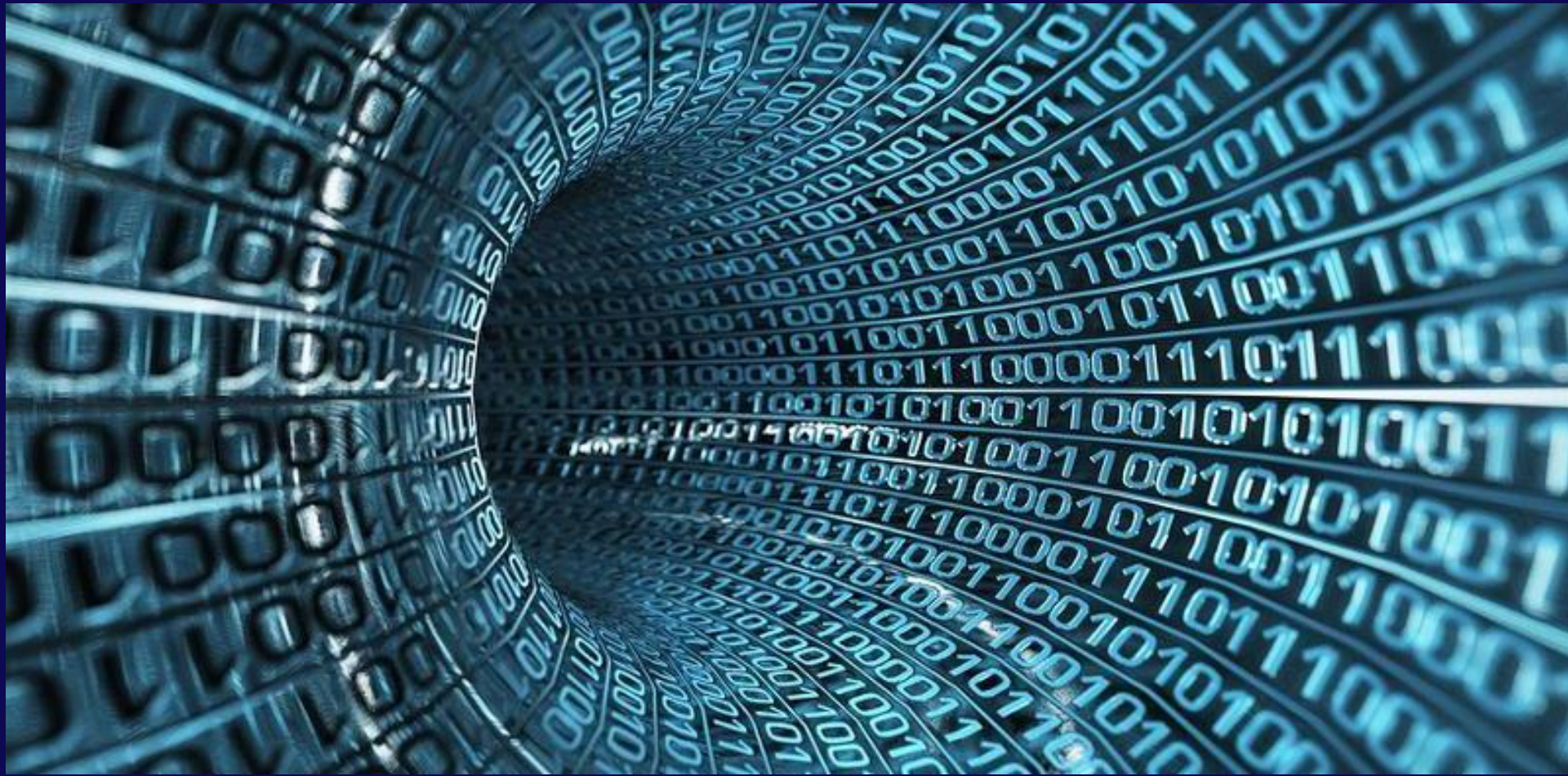

GRACE

(Forrás: D. Solomatine)

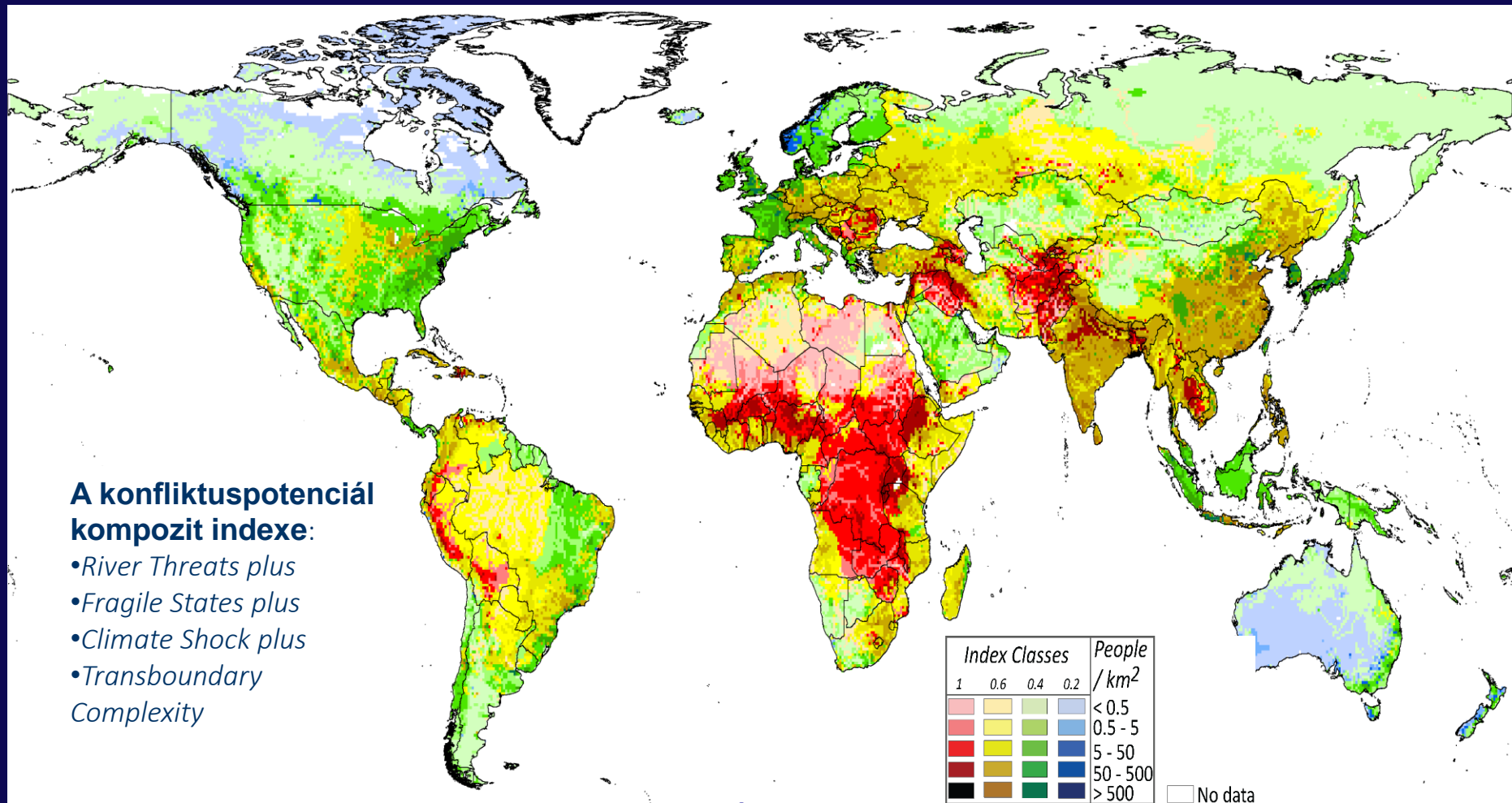
BIG DATA

Adatforradalom:

Terra bytes Petabytes Exabytes ... Terra Hertz speed

Vízkonfliktusok és nem saját akaratból történő, vízhez kapcsolható migráció közel real-time előrbecslése a COMPASS módszerrel

VÉGSŐ KÖVETKEZTETÉS

A KLÍMAVÁLTOZÁS A VÍZRŐL SZÓL

A víz az SDG-k központi eleme

